

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

VI. tečaj.

V Gorici, 1885.

5. zvezek.

II sklepu tisočletnice sv. Metoda.

Imeniten spominski čas se potaplja v neskončno večnost, h koncu gre poslednje leto tisočnice svetega Cirila in Metoda.

Imeniten spominski čas je to bil; vsi slovenski narodi so ga hvaležno obhajali. Začel se je leta 1863, ko je preteklo tisoč let, kar je Bog poslal moravskim Slovenom sveta solunska brata. Mnogi se sami še spominjamo slovesnosti, ki so se veršile tedaj tudi po naših krajih; mlajšim stoje spominiki tistega leta v skromnem slovstvu našem, zlasti znamenita knjiga „Zlati Vek“, obsegajoča mnoge učene bogoslovske in cerkveno-zgodovinske spise o Slovenih sploh in našem narodu in naši domovini posebej, in „Zgodovina sv. apostolov slov. Cirila in Metoda“, ki jo je iz češčine poslovenil in izdal Janez Majciger v Mariboru.

Najvišji verhunc je dosegla tisočnica leta 1880, ko se je obhajal spomin poterjenja slovenskega jezika za sveto mašo in vso očitno službo božjo, ter so sveti oče Leon XIII. v priznanje in pohvalo tega poterjenja izdali slavno okrožnico, ki vpeljuje praznik sv. Cirila in Metoda po vsej katoliški cerkvi. Na verhuncu se je vzdržala tudi še naslednje leto 1881, ko so romali Slovenci vseh rodov združeni v Rim, zahvaliti se svetemu očetu za čast, ki so jo izkazali našima svetima apostelnoma. Na Dunaju, v Rimu, v Zagrebu se je pela tedaj sveta maša v sloven-

skem jeziku, da, čujte prijatelji in sovražniki! v slovenskem jeziku, in to s privoljenjem najvikše cerkvene oblasti. —

Letos se je imela tisočnica skleniti z romanjem na Moravsko, na slavni Velegrad, kjer počivajo pozemeljski ostanki svetega Metoda. Žal, da so deržavne gosposke overle romanje s pretvezo bolezni, ki so baje kužile Velegrad in njegovo okolico. Pa marisikedo je vender le prišel tjakaj ter počastil trikrat sveti kraj. Ne bom pripovedoval nadalje, kako se je obhajal slavni god po drugih slovenskih mestih, niti omenjal slovstvenih trudov, ki so imeli povzdigniti slovesnost in v spominu jo ohraniti; le o eni reči naj zapišem dve ali tri besede, o novi „družbi svetega Cirila in Metoda“, ki se mi zdi poglobitni sad letošnjega spominskega leta.

Kaker sta sveta brata Ciril in Metod branila pravice slovenskega jezika v cerkvi, tako ima ta družba varovati in braniti pravice slovenskega jezika v šoli. To je zdaj tolikanj bolj potrebno, ker se je vstanovila na Nemškem družba, ki hoče ravno Slovene po vseh krajih prisiliti k nemščini ter tako pripravljati pot nemškemu gospodarstvu, sovražnemu katoliški cerkvi, kaker na Češkem, tako tudi po naših krajih. Čehi so nemškemu društvu nasproti postavili svojo „osrednjo šolsko matico“, ki je v kratkih treh letih nabrala v obrambo proti silovitemu nemštvu malo da ne milijon goljdinarjev, da so se osramočeni začudili Nemci. Vsakedo je čutil silno potrebo, da se vstanoči podobno društvo tudi pri nas ter na stražo postavi zlasti ob narodnih mejah na Koroškem, Štajerskem in Primorskem, pa čuje tudi drugod, ker imamo sovražnika v sredi mej nami.

Hvala Bogu! vresničila se je naša želja; v Ljubljani se je začela „družba sv. Cirila in Metoda“, ki ima biti nam, kar je Čehom „osrednja matica šolska“. Nova družba se je vže z imenom svojim postavila ne le v narodnem, temuč tudi v verskem oziru na domača, to je katoliška tla. Dolžnost je torej nam vsem, da skerbimo za rast in napredek te družbe. —

Mi visoko čislamo goreče katoličane na Nemškem in cenimo nemški jezik nad mnoge druge; ali pri nas je z nemštvom skoraj vedno sklenjen tako imenovan liberalizem, ki je sovražen katoliški cerkvi ravno tako kaker pravi narodni slobodi. Zato se moramo, kar le moremo, vpirati nemštvu in skerbeti in prizadevati si sè vsemi dovoljenimi sredstvi, da se nam ohrani jezik, ki ga nam je Bog dal. Kaker se na Nemškem otroci v malih šolah

ne učijo nobenega drugega jezika kaker samo nemškega, tako naj se po pameti slovenski otroci uče slovenskega in vse, kar se je treba otrokom učiti, naj se uče po slovenski, da bodo razumeli, kar se bodo učili, ter bodo kaj koristi imeli od šole za življenje. „Družba sv. Cirila in Metoda“ ima potemtakem varovati slovensko mladino škode kaker v narodnem in sploh časnem, tako tudi v verskem, dušnem oziru. To je njen namen. Kako ga misli doseči, boste natančnije izvedeli drugod. Mi smo vam hoteli to družbo le sploh priporočiti ko najvažniši sad tisočletnice sv. Metoda v naši domovini. Bog ga blagoslovi, ta sad, da srečno dozori v ohranitev in okrepčanje našemu dragemu narodu slovenskemu! —

Sveta slovenska blagovestnika

Ciril in Metod.

Tretje poglavje.

Sv. Ciril in Metod gresta na Moravsko
učit sveto vero.

V sredi devetega stoletja po rojstvu Kristusovem je gospodaril na Moravi knez Rastislav, eden prvih, ki so znali združiti veliko množico slovenskega ljudstva v enotno, mogočno državo, zmožno uspešno se braniti pred poželjivimi sosedi. In v resnici je imel Rastislav takega soseda, mogočno državo nemških Frankov, ki so vedno gledali, da si podjarmijo slobodne rodove v soseščini z mečem in pa tudi s križem. Meču se je vperl Rastislav; križu z Nemškega je upal, da se ogne, ne da bi se moral odpovedovati kerkščanstvu, vže sprejetemu. To se je dalo doseči pa le po tem potu, da se pokličejo v deželo duhovniki in učitelji, ki ne bi bili Nemci ter bi ne deržali s Franki, zraven pa bi znali tudi jezik in posebnosti naroda slovenskega. Takih duhovnikov in učiteljev mu je moglo dati le gerško ali bizantinsko cesarstvo. Zato je obrnil Rastislav poglede svoje proti Carjigradu in k viru vsega verskega znanja in vladanja, Rimu; zakaj, da Mihael III. in njegovi veljaki ne derže s Franki, to je vedel jako dobro, in

da ga tadanji papež Nikolaj I. Nemcem ne izda, o tem ga je mogla prepričati odločnost, ki jo je kazal proti prestopkom različnih knezev rodu Karola Velikega. Verhu tega ni mogel dobiti Rastislav svojemu prizadevanju, da vstanovi slobodno, popolnoma neodvisno kraljestvo, boljših svetovavcev in pomočnikov kaker takih pravovernih duhovnikov, ki so, prihajaje iz visokomikanih in imenitnih krajev, ob enem bili v takem cerkvenem paložaju, da niso mogli knezu odreči svoje podpore, ako je želel vstanoviti samostojno, ne na Nemce navezano cerkveno okrajino. In naposled je vedel Rastislav, da, če poprosi naravnost v Rimu latinskih duhovnikov, bo tudi tako nemški kralj, ki je bil tedaj Ludovik II., hotel, da bodi dežela pod njegovo višjo oblastjo, ker so bili nemški kralji po Karolu Velikem varuhi rimske cerkve in tako v posvetnem oziru nekako verhovni gospodarji v Rimu in po vseh katoliških deželah rimskega obreda; saj so se tudi v resnici imenovali rimske cesarje.

Te nevarnosti se je hotel ogniti Rastislav. Združil se je sè svojim netjakom Svetopolkom, ki je imel kneštvo v Nitri, in s panonskim knezem Koceljem, ki je bil tedaj sicer v dobrih razmerah sè svojim vikšim škofom v Zaljcburku; vemo namreč, da je zaljcburški nadškof Adaljvin še leta 864 veliko noč obhajal s Koceljem v gradu Mozburku in da je še drugo leto cerkve posvečeval v tistih krajih. Dobro pretehtavši torej vse razloge, so sklenili slovenski knezi Rastislav, Svetopolk in Kocelj, poslati v Rim k papežu, in v Carjigrad k cesarju Mihaelu III. poslanca, ki bi tam prosili učiteljev svete vere slovenskemu narodu v njihovih deželah.

Kako in kaj se je godilo s poslanci, ki so šli v Rim, niker ni sporočeno. Stvar je imela res ne le verske, temuč tudi politiško važnost, zato je bilo treba, da se godi natihoma; saj je šlo za to, da se slovenska država reši iz področja prevzetnih Frankov, da bi imela rimska stolica na nji krepko oporo proti prederznosti franških gospodovavcev, ki so si domišljali, da so gospodarji celega sveta ter se niso bali tudi papeža postavljati pod svojo višjo oblast. Slovenska država je imela kaker politiško tako tudi cerkovno neodvisna biti, ne odvisna od franške in ravno tako neodvisna od gerške države, le v cerkvenih zadevah je imela biti neposredno Rimu podložna. Da so imeli papeži v resnici ta namen, pričajo zadosti jasno nadaljnji dogodki, kaker bomo pozneje natančnije videli.

V Carjigradu pa so poslanci tako sporočali carju Mihaelu: „Naš narod je zapustil ajdovstvo in sprejel kerščansko postavo; ali mi nimamo takega učitelja, ki bi nam v domačem jeziku odkril resnično kerščansko vero, da bi se tudi druge dežele ravnale po našem primeru. Zato prosimo tebe, državni gospodar, pošlji k nam takega škofa in učitelja. Od vas vselej na vse strani izhaja dobra postava.“

Carju je bilo prijetno, da so se mu slovenski knezi na tak način približali; obetal si je od tega mnogo dobička za cerkev in tudi za svoje cesarstvo. Brez obotavljanja je sklical zbor, da se posvetuje, kaker je potrebno v takem primeru. Naprej pa se je lahko vgenilo, na koga bo pri tem obrnjen carjev pogled. Tudi zdaj, kaker vže prej, je bil obrnjen na bogoljubnega modroslovca, ki je vže tolikrat dokazal svojo gorečnost za cesarja in za cerkev. Car ga pokliče na zbor, dasiravno so mu bile telesne moči opešale od težkega truda. Razodene mu, kaj žele Sloveni, ter pravi: „Vem, filozof, da si počitka potreben, vender ni mogoče, da ne bi šel k njim. Razen tebe nihče drugi ne more izpolniti njih prošnje.“ — Ni se vstrašil trudnik Kristusov velikega započetja, ki se mu je nalagalo. Poln vere v moč božjo, ki se zveršuje v slabostih, odgovori carju: „Slab, bolan sem, vender pojdem z radostjo.“ In cesar dostavi: „Glej, zate se pripravljajo za na pot mnogi darovi, in vzemi brata svojega, opata Metoda, ter pojdi. Saj sta oba Solunčana in Solunci vsi čisto slovenski govore.“ Nadalje vpraša sveti Ciril, ali imajo Sloveni abecedo. Car odgovori, da ne, da so jo iskali ded njegov in oče in mnogi drugi, pa je niso našli. „Ali pa more gdo besedo pisati na vodo?“ pravi sveti Ciril. Učiti brez pomoči pismenega jezika, to je po misli svetnikovi toliko kaker pisati na vodo. Tako učenje ni zadostno in ni upanja, da bi se dobro vkoreninilo. Tudi ni mogoče ustno vsem vsega povedati, ali v spominu obdržati, kar se je le z govorjeno besedo učilo, zlasti ne v tej natančnosti, ki je potrebna pri učenju resnic svete kerščanske vere. Car pa je odgovoril Cirilu: „Če ti hočeš imeti čerke, ne bo ti odrekel Bog, kateri vse daje tistim, ki ga prosijo s zaupanjem, in tistim, ki terkajo, odpira.“ In sveti Ciril je šel molit z bratom svojim in drugimi pospešniki ter prosit svetega Duha razsvitljenja, in Bog je vslišal molitev vernih služabnikov ter je razodel svetemu Cirilu čerke primerne slovenskemu jeziku. To je Ciril vesel povedal bratu svojemu in ostalim in hitro je

začel prestavljati na slovenski jezik evangelij svetega Janeza: V začetku je bila beseda in beseda je bila pri Bogu in Bog je bila beseda itd. Veseli vidnega blagoslova božjega nad svetimi trudi pravičnega so car in njegovi svetovavci hvalili in pre-slavljali Gospoda. —

Kakšne so bile čerke, ki jih je iznašel sveti Ciril za slovenski jezik, dandanašnji ne vemo za gotovo. Dve različni ste namreč abecedi, s katerima se je pisala svoje dni stara slovenščina; ena se imenuje glagolica, druga cirilica. Glagolica ima skoraj vse čerke svoje, čerkam drugih jezikov prav malo podobne, mnogotero sestavljene in olepšane in zato težke za branje in pisanje. S to abecedo so pisani najstariši spominiki starega slovenskega jezika. Zdaj se rabi le še v starih mašnih bukvah v hervaškem primorju in po Dalmaciji. Cirilica pa je le gerška abeceda, nadopolnjena s posebnimi čerkami za posebne, Gerkom neznane, slovenske glasove. Ta abeceda se piše in bere brez težave, dosti lažje od glagolice, in zato se je ohranila, nekoliko spremenjena, vse do današnjega dne ko navadna pisava ruskega, bolgarskega in serbskega jezika; pa tudi prav stare cerkveno-slovenske spominike imamo vže s to abecedo pisane. Ker se imenuje cirilica, bi vtegnil človek misliti, da je pač to tista abeceda, ki jo je iznašel sveti Ciril za slovenski jezik, in v resnici so nekedaj sploh tako mislili, in mnogi mislijo tako še dandanašnji. Ali ime samo na sebi ničesar ne odločuje; dalo se je tej abecedi še le primeroma v poznih časih. V resnici je verjetniše, da je iznašel sveti Ciril glagolico. Zgodovina pripoveduje namreč o iznajdbi popolne abecede, ne o dopolnjenju gerške z nekaterimi posebnimi čerkami. Očitno je hotel sv. Ciril, da naj ima slovenščina ravno tako svojo samostojno pisavo, kaker latinščina, gerščina ali hebrejščina — da so vse te tri iz enega vira, mu morebiti ni bilo zadosti jasno—lahkota branja in pisanja, to mu pač ni bil prvi namen. Videti je nasproti, da je hotel dati čerkam nekako častitljivo obliko, primerno rabi, kateri so bile v prvi versti namenjene. Čeravno pa se nam potemtakem jako verjetno zdi, da je glagolica, ne cirilica, Cirilova iznajdba, vender ne moremo popolnoma prezirati nekaterih reči, ki so nekako nasprotne tej misli. Cirilica ima posebno čerko za glas *j*, le da se vedno veže z nekako potezico s čerko naslednjega samoglasnika, tako da dela na videz eno čerko *ž* njo. Glagolica pa ima za take zveze čerko, ki se mora enotna imenovati,

ker se v njej znamenje za *j* od znamenja naslednjega samoglasnika ne da razločevati, kaker bi bil mož, ki je cirilico predelaval v glagolico, prezerl sestavo ter imel cirilska znamenja za *ja*, *ju* itd. v resnici za enotna. Tudi še neketere druge posebnosti kažejo, kaker bi bil ta, ki je sestavljal glagolico, vže pred očmi imel cirilico. Pri vsem tem smo te misli, da je glagolica prvotna Cirilova iznajdba; in dasiravno se nam zdi dandanašnji pretežavna, si vender ne moremo kaj, da se ne bi čudili veliki njeni natančnost glede izraževanja vseh raznih glasov častitljivega starega slovenskega jezika. Po pravici smemo reči, da je bilo treba k taki iznajdbi nenavadnega razsvitljenja božjega ter se ni brez vzroka mislilo, da jo je zveršil sveti Ciril bolj po molitvi, kaker po lastnem premišljevanju.

Ko so bile doveršene priprave za novi apostoljski pot, je imel sveti Ciril ob enem z bratom svojim Metodom po volji carjevi brez pomude odpraviti se na Moravsko. Izročeni pa so jima bili mnogi darovi, ki jih je car odločil slovenskim knezem, in tudi pismo carjevo do moravskega kneza Rastislava, tisti čas glavnega zastopnika zapadnih Slovenov, sledečega obsega: „Bog, ki veli vsakemu resnico spoznavati in do zmirom večje doveršnosti si prizadevati, je videl tvojo vero in tvoj trud ter je razodel naše dni čerke za vaš jezik, da bi se tudi vi prišteli k velikim narodom, ki slavijo Boga v svojem jeziku. Tega samega, svetega, blagovernega in popolnoma izobraženega moža in modroslovca, kateremu jih je Bog razodel, pošiljamo k Tebi. Sprejmi dar, veči in častitljiviši od vsakega zlata in srebra, dragocenega kamenja in minljivega bogastva. Hiti ob enem ž njim, da vterdiš podlago vašemu jeziku, da bo vsaki iz vas sè vsem srcem iskal Boga. Vodi vse k zveličanju. Spodbujaj vsakega, da naj se ne leni, temuč da naj hodi po poti resnice, da tudi ti, keder jih pripelješ sè svojo skerbjo k spoznanju božjemu, zadobiš plačilo svoje na tem svetu in v prihodnjem, za vse te duše, ketere hočejo verovati v Kristusa, našega Boga, od zdaj pa na veke in da ohraniš spomin po sebi v nadaljnjih rodovih, podobno Konštantinu, velikemu carju.“ —

Pot slovenskih apostelnov je deržala čez Bolgarsko, deželo, ki so jo bili vže davno naseli Sloveni. Kerščanstvo je bilo znano v tistih krajih mej Sloveni, še preden so jih bili Bolgarji premogli in podvergli, in popolnoma ga niso iztrebili tudi ti novi naselniki izpod uraljskega pogorja. Posamezni so se tudi mej

njimi vedno spreobračali h Kristusu; zlasti se je množilo spreobračanje od leta 814, ko je njih car Krum vzel Adrijanopolj in mnoga druga mesta ter v plen dobil tudi nekoliko škofov in mnogo kristijanov. Ti jetniki so bili goreči oznanjevalci svete vere mej svojimi gospodarji ter so od svoje strani mnogo jih vplenili za pokorščino Kristusu. In seme, ki so ga zasejali, je prineslo ob svojem času stoteren sad. Ob sredi 9. stoletja se je vera Kristusova končno vterdila v bolgarski zemlji. Sam car Boris ali Bogoris je prejel sveti kerst, kaker smo vže omenili, mogoče da prav iz rok našega svetega Metoda.

Ali sta se sveta brata na potu čez Bolgarsko kje kaj mudila z oznanjevanjem svete vere, ni za terdno znano; vsaj dolgo tega nista mogla delati. Vender bolgarski Sloveni niso bili ptuji njiju sercu; mimogrede, to smemo pač misliti, da sta semtertja pridigala in učila ter zlasti sè slovenskim pisanjem seznanjala sposobne može in mladeniče. Izmej takih sta si izbrala tudi neketere, ki so bili vže kristijani, da bi šli z njima ko pomočniki v vinograd Gospodov na Moravsko, ne le ustno učit razodete resnice, temuč tudi pismeno, prestavlja je svete knjige v slovenski jezik.

Bolgarsko je segalo tedaj noter do tam, kjer je zdaj ogersko glavno mesto Budapešt, ali vsaj Sloveni, ki so govorili tako kaker na Bolgarskem, so prebivali noter do tamkaj. Pa tudi na Moravskem je bil jezik malo različen, tako da so mogli ljudje dobro umeti sveta brata, ako sta govorila, kaker sta se bila navadila doma v Solunu, svojem rojstnem mestu.

Po vsej verjetnosti so na Moravskem vže prej vedeli o svetem Cirilu in Metodu, o njiju dotedanji apostoljski delavnosti mej Hazari in Bolgarji ter o svetinjah svetega Klementa, ki sta jih nosila seboj. Lahko si mislimo torej, s koliko častjo in spoštljivostjo so ju sprejemali, kjerkoli sta se prikazala. Pred vsemi jima je knez Rastislav izkazal visoko čast in globoko sočutje do njihovnega svetega dela. Zbral je zmožne mladeniče ter jima jih izročil, da bi jih učila pisati in brati. Ob enem sta nadaljevala preštavljanje cerkvenih bogoslužnih knjig v slovenski jezik ter začela pridigati besedo božjo, počasi vpeljuje tudi božjo službo v vsem razumljivem, domačem jeziku. „I radi bŭiše Slovĕne, jako slŭišaše veličija božija svojimъ jęzŭikomъ.“ In radostni so bili Sloveni, ker so slišali velika dela božja v svojem jeziku. Radostni so bili — in

po pravici! Veliko milost jim je izkazal Bog, zbudivši jim blagovestnika in učitelja, ki sta jih učila spoznavati Boga ko svojega Boga in častiti ga tudi v cerkvi ne v nerazumljivem, ptujem, temuč ko očeta v domačem, svojem jeziku. Velika milost je bila to, ki ponosnim Nemcem ni bila dana, ker „je Gospod povzdignil ponižne, ošabne bogatce je prazne odposlal“.

Cerkev in cvetje.

IV.

Kje se dobe cvetlice in sploh rastline primerne za cerkveno olupševanje? Odgovor je kratek: Povsod, kjer rastejo. In lepe cvetlice ne rastejo le po gorkih rastlinjakih in gosposkih vertih pod skerbno roko izvedenega vertnarja; same sebi prepuščene cveto od prve spomladi do pozne jeseni po gorah in dolinah, po gozdih in polju, po tratah in travnikih mnoge mnoge, le natergati jih je treba in povezati v vence in pušljece, pa bodo prekrasno stale na svetem kraju v čast njemu, ki jih je vstvaril pisane in lepe. Celó sredi zime nam bela božičnica izpod snega cvete, vredna, da povikšuje lepoto najljubeznjivejšega praznika v letu, rojstva Gospodovega, in nadaljnjih, ki so ž njim v zvezi. Vže smo omenili to tako po perju kaker po cvetu lepo rastlino (*Helleborus niger*, teloh, kurji slep) in povedali, kaj bi bilo treba, da nam je za božič gotovo ne bo manjkalo. Kaker nam je nekedaj otrokom delala veselje, tako nas bo na oltarju tudi ostarele še spominjala srečnih dni nedolžne mladosti in priserčniše se bomo veselili deteta božjega, ljubega Jezuščka.

Še se ni odpravila zima sè svojim snegom, vže se prikaže tudi mili zvonček, ki nas enako spominja prvih veselih nedolžnih let našega življenja v tej solzni dolini ter spodbuja, naj bomo kaker otroci, saj je Kristus rekel, če ne bomo taki, da ne pojdemo v nebeško kraljestvo. Dasi ravno le majhin cvetek, bo vendar n. pr. v drobnih šopičih na sveče navezanih ali tudi v primernih posodicalh izverstno lepotičil oltar.

Prav tako lep, če ne lepši, je veliki zvonček (*Leucojum vernum*), ki raste bolj poredkoma po listnatih gozdih in germovjih ter tudi prav prijetno diši. Cvete nekoliko pozneje meseca sušca ali malega travna.

Spomladenski žafran je tudi čedna cvetlica, bela ali vijoličasto pisana. To sicer ni pravi žafran, kaker so ga vže prvi kristijani rabili, da so lepšali hiše božje ob posebnih praznikih, vender nas tudi taka lahko spominja tistih srečnih časov mladega kerščanstva ter vnema k posnemanju junaških čednosti svetih marternikov, ki so dali vse in naposled tudi življenje za sveto vero. Spomladanski žafran se da cvetoč presaditi, kaker tudi zvonček. Deset do dvajset cvetov skupaj v primerni posodi bo gotovo lepo stalo na oltarju.

Igelci ali trobentice pa nas spominjajo angeljske trobente, ki nas bo klicala enkrat k vstajenju in bomo vstajali iz grobov kaker spomladi vstajajo cvetlice iz zemlje. O, da bi vstali res ko lepe cvetlice za sveti raj, ne ko strupene gobe ali ljuljka, da bi se celo večnost palili v peklenskem ognju! Tudi igelci se dajo rabiti v cerkvi, zlasti tisti, ki imajo daljše reclje (*Primula elatior*), da se lažje vežejo v pušljece.

Dišeča vijolica je tako prijetna in sploh priljubljena cvetličica, da je ni treba še le priporočati. Sploh nam velja za pomenljivo znamenje ljube ponižnosti ter je zato v cerkvi gotovo jako primerna na praznik sv. Jožefa in Marijinega oznanjenja; saj se je ravno ob angeljevem oznanjenju Marijina ponižnost tako jasno razodela in njen deviški ženin je bil v tej čednosti tudi tako posebno vterjen, da se mu gotovo po pravici posvečuje mila vijolica. Če se ob teh dveh praznikih vijolica lepo podaja mej drugimi, zlasti belimi cvetlicami, četerto nedeljo v postu, ko rabi cerkev vijoličasto opravo, se bo najbolje sama postavila v majhnih pušljecih, ali tudi vsajena v primernih posodicah na oltar. Nekod se nahajajo ob enem bele vijolice, ki so nekoliko manjše, pa tudi lepo diše. Pozneje cveto pasje vijolice, ki ne diše, pa so nekoliko večje in tudi čedne na oltarju.

Prijetne spomladanske cvetlice so nadalje sušca in malega travna po gozdih in germovju plavo cvetoče morske čebuljice (*Scilla bifolia*), v germovju, zlasti po mokrotnih tleh lepo erdeč pasji zob (*Erythronium dens canis*), po logih in germovju razne veternice (*Anemone vernalis*, *nemorosa*, *silvatica*, *pulsatilla*, *hepatica*), po močvirnih travnikih velika zlatica ali kalužnica (*Caltha palustris*), narcisa, ki semtertja po planinskih ravninah cele trate kaker sè snegom beli, po bregovih lepa spomladanska resa (*Erica carnea*), erdeča in bela; ob sečeh po travnikih in vinogradih se prikaže malega travna ptičje mleko (*Ornithogalum umbellatum*

belo cvetoče sè zelenimi pisami na unanji strani, po močvirnih krajih *Frittilaria Meleagris*, ob sečeh, po gozdih in germovju se lepo plavo razcveta zimzelen (*Vinca minor*) in svetega Jurija rožica (*Gentiana*). Lapuh (*Tussilago farfara*) prijetno rumeno cvete zgodaj spomladi preden ima perje. Tudi preden ozeleni opravi svoje vejice z lepo erdečimi, dišečimi cvetki volčin (*Daphne*), sicer hudo strupena rastlina, „rožice na paličicah“ smo ji rekli njega dni. Tudi male marjetice (*Bellis perennis*) in rumenega regradovega cveta ne smemo prezirati. Na pravem mestu more lepa biti tudi preprosta rožica.

Vse te in še mnoge druge cvetlice imamo ob prvi pomladi in neketere mej njimi že sredi zime. Ž njimi moremo brez denarnih in drugih stroškov le z malim trudom lepo opraviti hišo božjo.

Zelenje po zimi nam dajejo pa razni mahovi, brinje, opričje (*Ilex aquifolium*), kopitnik (*Asarum europaeum*), ki ga devljejo na cvetno nedeljo v butaro in potem o božiču ž njim kade (od tod ime „viruh“, ki ga ima nekod) in zlasti beršlin, ki je bil vže prvim kristijanom podoba nevmerjočnosti človeške duše.

Majnika meseca imamo pred vsemi drugimi ljubo cvetličico, ki so jo vže pred stoletji naši očetje darovali prečisti Devici Mariji, imenovavši jo „šmarinico“. V resnici je pač za majniški oltar ni prijetniše in primerniše okrase, kaker lepo razstavljeni šopki dišečih šmarinic. Malo jih je tudi na gosposkih vertih, ki bi se mogle meriti bodisi po dišavi, bodisi po lepoti s to ljubeznjivo rastlinico. Neketere druge, šmarinici nekoliko podobne, dasi večje in ne tako lepe rastline (*Convallaria multiflora*, *C. verticillata* in *C. Polygonatum*) bi se dale tudi prav dobro rabiti. Sicer pa je meseca majnika in nadalje do pozne jeseni raznih lepih cvetlic po logih in travnikih in kamerkoli se obrnemo brez števila; le na neketere najlepše naj opomnimo.

Najprej so razni nageljni, erdeče, erdečkasto ali belo cvetoči (*Dianthus* in *Lychnis*); nahajamo jih skoraj povsod po gozdih, pašnikih in travnikih. Prav lepi pušljeci se dajo narediti iz njih; še mestni gospodi bi bili všeč.

V rodu z nageljni je kokalj (*Agrostemma githago*), znan plevel mej žitom. Plevel je tudi erdeči mak, sloveča plavica (*Centaurea Cyanus*) in ostrožnik (*Delphinium consolida*), vender more dobro stati na oltarju vse to. Jesenjak (*Dictamnus*), ki se nahaja po sončnih rebreh in skalovju ter majnika in rožnika meseca belo ali erdečkasto cvete, je ena izmej najlepših po naših krajih

divje rastočih cvetlic. Po suhih, kamenitih krajih cvete od rožnika do kimavca rumeni lučnik ali papeževa sveča (*Verbascum Thapsus*), po skalovju in starem zidovju veliki odolín ali žabica (*Antirrhinum majus*), ko plevel po peščenih njivah in omejkih čedna, rumena madronščica (*Linaria vulgaris* ali *Antirrhinum linaria*). Po vinogradih, njivah in germovju cvete majnika in rožnika „hrušica“ (*Muscári comosum*) ali lasata hijacinta, ki ima zgoraj šopič ametistovoplavega cvetja, spodnje je erjavkasto in zelenkasto. Po travnikih in rebreh cveto razne kukavice ali cepteci (*Orchidaceae*), ki jih zavoljo podvojnih obličic, iz katerih rastejo, nekod imenujejo Matere božje nožice ali ročice. Cvet ima pri nekaterih izmej njih posebno čudno podobo, kaker pajek ali muha ali kaka druga žuželka. Mej njimi je tudi ena izmej najlepših domačih cvetlic, „Matere božje čreveljček“ (*Cypripedium calceolus*), ki raste semtertja v senčnatih gorah, pa vže tudi pogostoma po gosposkih vertih. Še bolj razširjeni in priljubljeni so zdaj po mestih „soldatki“ ali planinske vijolice (*Cyclamen europaeum*), ki jim pravijo nekod tudi zajčki ali kokorik. Ta čedna, prijetno dišeča cvetličica raste pri nas po germovju zadosti pogostoma. V zemlji ima precej debelo oblico, ki se najbolje spomladi, ali pa ko ocvete avgusta ali septembra meseca izkoplje, da se presadi v primerno posodico. Vsadi naj se v travno z nekoliko listne mešano perst, tako da pride le do polovice pod zemljo. Po zimi ne sme biti v kurjenem prostoru; sicer pa zeleni in cvete v posodi na kraju, kjer ne zmerzuje, bogateje, kaker na prostem. Pri zalivanju je paziti na to, da voda ne pride na oblico, temuč le na zemljo ob robu posode. Ko pozno na jesen ali pozimi perje odpade, se ne zaliva več, dokler začne novo poganjati. Na stranskih oltarjih, ali v majhnih cerkvah tudi na velikem bi se ta cvetličica v čednih posodicah vsajena gotovo prav lepo podajala; tudi v majhnih šopčičih bi se dala rabiti.

Po sončnatih rebreh in gorah rastejo lepa orlica (*Aquilegia*), erdeči naperstnik (*Digitalis purpurea*) in modri omej (*Aconitum napellus*), vse lepo cvetoče, ki se vže tudi po vertih goje, poslednji dve strupeni. Po gozdih najdeš, dasi ne ravno pogostoma, erdečo lilijo ali svetega Antona rožo, eno največih in najkrasniših cvetlic, ki pri nas divje rastejo. Poleg nje omenjamo „zlato klobuk“ (*Lilium Martagon*), ki je tudi prav čedna lilija. Na močvirnih krajih vidimo semtertja rumeno peruniko (*Iris*) in

lepi mečič ali Matere božje rokavce (*Gladiolus*). V stoječih vodah cvete lokvanj, beli (*Nymphaea alba*) in rumeni (*Nuphar luteum*). Mokroto ljubijo tudi potočnice ali mačje oči (*Myosotis palustris*). Po nemški besedi „Vergissmeinnicht“ imenujejo nekateri to cvetličico spominščice ter jo sade radi na grobe svojih ljubih. Na mokrotnih travnikih, nekod „mlake“ imenovanih, nahajamo semtertja „Matere božje lasce“, travo, ki ima seme v čopku belih volni podobnih lascev (*Eriophorum*); „Matere božje solzie“ (*Briza media*) pa najdeš po navadnih travnikih povsod zadosti.

V pušeljcih poleg svetega Rešnega Telesa ali ob tabernakelju je mej tertnim perjem posebno primerno zrelo pšenično klasje. Tudi nekatere druge rastline lepša bolj sad kaker cvet; taka n. pr. je lepa judovska črešnja ali pokalin (*Physalis Alkekengi*) in krasno erdeč jerebikov grozd (*Sorbus aucuparia*).

Še mnogo mnogo prijetnih rastlin bi lahko omenili od prve znaniške spomladi do otožnega jesenskega podleska; ali bodi to zadosti, saj je dragemu bravcu pač vže tudi preveč. Kedor ima oči, naj le sam gleda, in kar bo videl najlepšega, to bo brezskerbni tudi najvredniše, da se Bogu posveti na cerkvenem oltarju.

Vender radi priterdimo, da ne bi bilo vselej mogoče po polju in po travnikih, po gozdih in gorah sproti nabirati, kar se hoče postaviti na oltar.

Kaj naj torej storimo, da bomo imeli bolj naroki takega cvetličja v potrebnih množini? Presadimo in nasejmo si ga bliže doma, na vert, na dvorišče ter v bližnjo okolico, kjer koli dobimo primeren prostorček. Tudi v posodah bodo nekatere prav dobro rastle, kaker smo vže omenili; v zmerno gorkem prostoru tudi mnogo prej cvele kaker na prostem. Gledati pa mora, gdor se hoče lotiti takega presajanja, da vsaki rastlini da, kar ima rada na slobodi, to je primerno perst, primerno mokroto, sonce ali senco, kar ji bolj vgaja. S takim presajanjem bo, to se ve da nekoliko truda; opraviti se mora ob vgodnem času, keder rastlina po svojem navadnem počitku vnovič poganjati začenja; berž, ko se novega kraja privadi, pa si bo pomagala, ako ni v posodi, sama prav kaker na svojem prejšnjem mestu.

Ali marisiketera naštetih cvetlic so redke, da jih v nekaterih krajih ni dobiti daleč na okrog. Ako bi vender rad imel katero tako, ne bo drugači, kaker da se oberneš do prijatelja ali

znanca v tistem kraju, kjer veš, da se lahko dobi, ker nalašče pač nihče ne pojde po tako stvar dva ali tri dni daleč. Prijatelji lepih rastlin bi mogli eden drugemu postreči kaker z vertnimi, tako tudi z unanjimi lepimi cvetlicami, zamenjevaje semena, čebuljice, oblice ali tudi gotove rastline. Sploh naj bi skušal, kedor ima kaj lepega, k časti božji pomnožiti in razširiti, kolikor le mogoče. Ako kaj posebnega nevošljivo stiska, saj je v nevarnosti, da se mu skazi in potem je zgubljeno tudi zanj.

Tudi vertne ali posodne rastline naj bi se torej mej znanci in prijatelji koliker mogoče zastonj ali vsaj v zameno dajale, saj se vsaj navadniše tako obilo in hitro množe, da enemu kmalu prostora zmanjka in mora torej še vesel biti, da ga more novemu zarodu najti, kjer si koli bodi. V resnici so se menda tako mnoge lepe cvetlice vže razširile mej našim ljudstvom po deželi. Vsaj o Dolenjcih pišejo v „Ljubljanskem Zvonu“ (1885 str. 143), da „imajo cvetlice radi. Goje jih brez razločka graščaki in kmetje, meščani in vaščani. Marsikje se vidijo prav čedni vertci, v katerih rastejo balzamine, astre, pisana trava, dišec, goreča ljubezen, žlahtni primožki, sušice, potonke, georgine. — Dobe se za majhine krajcarje, mnoge celo zastonj.“

S tem ne rečeno, da ni treba za cerkev nič več storiti, kaker stori vbogo ljudstvo za svoje domače veselje. Da dobimo kaj posebnega, ne vsakdanjega in vsem znanega, pa se bo treba obrniti do kakega vertnarja, kaker jih nahajamo po vseh nekoliko večjih mestih. Gdor ima priliko osebno stopiti h kakemu takemu bo sam videl, kaj ima, ter izbral, kar mu bo ljubo. Kjer jih je več, naj poišče tistega, ki ime bolje blago, če prav je morebiti kaj krajcarjev dražje. Kar se da za slabo robo, je zaverženo; navidezni mali dobiček je v resnici ne majhina škoda za denar, trud in čas, ki ga vzame opravek z rastlino, ki ni za nič. Vender mogoče, da to pri tem, drugo pri drugem dobro dobiš. Tako priporoča n. pr. gospod Giuseppe Ermacora v Ljubljani svoje paljme ko izverstno cerkveno lepotičje; kateri drugi bo imel kako drugo primerno zel. Lepoti vertnarjevih rastlin pa se človek ne daj prehitro premotiti; v toplo ali tudi v hladno vlažnem rastlinjaku marisiketera prekrasno raste in cvete, pa bo v izbo prenesena le medlela ali celo naglo poginila.

Kedor nima prilike, da bi hodil sam izbirat, tudi piše lahko po to, kar želi. Znamenitiši vertnarji izdajajo vsako leto svoje cenike ter jih pošiljajo radi vsakemu, ki jih želi, zastonj. Ti ce-

niki so v Avstriji navadno, to se ve da, nemški; vender izdaja n. pr. Ernst Bahlisen v Pragi svojega tudi v češčini, Herrman A. Frommer svojega tudi v mažarskem in ruskem jeziku. Glavni ceniki izhajajo okoli novega leta, neketeri prav bogato opravljeni, vsi polni hvale dotičnih rastlin. Zlasti se še neznane stvari vpeljujejo z obširnimi hvalisanjem; tako n. pr. v poslednjem času mej drugim „*Clematis coccinea*“. Kedor hoče kako rastlino te verste za cerkev omisliti, naj se ne da premo-titi. „*Clematis coccinea*“ ima le majhin cvet, po barvi, obliki in velikosti skoraj enak babjega zoba ali sploh rožnemu sadu; tudi ne raste ravno, da bi je mogel človek prav vesel biti. Kaj je ta srobot proti mnogim s krasnim in velikanskim cvetjem! Tudi podobe v vertnarskih cenikih so semtertja zapeljive; dasiravno se primeri tudi nasproti, da je rastlina v resnici lepša, kaker bi si jo bili mislili po dotični podobici.

In ker od neketerih cvetlic ceniki ponujajo seme, čebulje ali oblice in tudi gotove rastline, je treba previdnosti v tem oziru. Semena ne kaže kupovati, kaker skoraj le za navadne vertne cvetlice, ki se večinoma drugači tudi ne prodajajo. Vender naj nihče ne kupuje „Blumensamen in Mischung zur Aussaat ins freie Land“, ker bi znal dobiti le pravi in resnični plevel; kupi naj razne cvetlice po imenu, pa naj pazi, da ne bo kupoval, kar morebiti vže ima, ali kar lahko pri sosedu zastonj dobi. Pri drugih boš le s trudom in veliko izgubo dragega časa morebiti kaj dobil iz semena, ali pa tudi nič. Seme japonskega igelca kali baje čez 5 mesecev, ako se poseje berž ko dozori ter na gorkem stanovitno vlažno derži. Kedo bo imel k temu zadosti poterpljenja in časa? So tudi semena, ki kale še le čez eno ali dve leti; kedor bi želel kedaj poletu na oltar postaviti n. pr. begonije ali gloksinije, ki jih vertnarji silno hvalijo, naj tudi nikar ne kupuje semena, ki je drobno, da se posamezno zernce komaj vidi, pa zraven težko kali, temuč le kar obličice naj kupi in sicer več ko po dve, ako hoče, da mu bodo vsaj dve na enkrat cvele. Tudi kaljceolarije so rastline, ki jih ne kaže doma sejati; najceneje bodo, ako se kupijo pri vertnarju, ko se začenjajo razcvetati. Brez težave pa se da iz semena zgojiti abutilon, rastlina, ki ima podobe drevesca z lepimi in dosti velikimi cveti raznih barev. Ravno tako se evkalipt, ki bi, dokler je majhino drevesce, lepo stal na oltarju, lahko in hitro zredi iz semena; posebno lahko tudi preposte georgine, ki cveto v raznih

lepih barvah. Sploh pa kaže cvetlice, ki delajo oblice ali čebulje, kupovati v tem stanu. Tako tudi večinoma germičevje in drevesca. Marisiketerih seme se navadno celo ne prodaja, ker se množe na druge načine; tako gartrože, lilije, hijacinte itd.

Seme razpošiljajo vertnarji pozimi in spomladi za pomladno, po letu in jeseni za jesensko setev; čebulje, oblice, korene ali cele rastline pri vgodnem vremenu ob času, ko v rasti počivajo, v posodah vsajene tudi ne glede na ta počitek, da le vreme pripušča. Hijacinte, narcise, spomladanki žafran (*Crocus*), to je čebulje teh cvetlic, ki jih dobivajo naši vertnarji iz Haarlema v Holandiji, se razpošiljajo od začetka kimavca do konca listopada. Ravno tako zgodnji gladioli in tiste perunike, ki delajo čebulje ali oblice, druge perunike in pozni gladioli od začetka listopada do maja meseca. Lilije, ki se sade najboljše jeseni, se razpošiljajo od 1. vinotoka do konca malega travna, ravno tako amarilide; peonije najboljše jeseni od kimavca do grudna, fritilarije (cesarske krone) od 1. kimavca do srede listopada, georgine konec malega travna in dalje, rože zgodaj spomladi, dokler še ne poganjajo, ker se le tako gotovo primejo.

Tudi po gotove rastline, ako niso prevelike, torej ni treba, da bi človek sam hodil v mesto k vertnarju; dobe se lahko po pošti, kaker seme ali čebulje. Da bi se na poti poškodile, se ni bati; vertnarji jih znajo prav izvrstno zadelati. Vender ni treba misliti, da boš dobil rastline brez graje in napake; popravile se ti bodo pa, ako boš znal prav ravnati z njimi, sčasoma.

Razen glavnega cenika izdajajo vertnarji trgovci meseca velikega serpana poseben cenik o haarlemskih cvetličnih čebuljah ter drugih rastlinah, ki se jeseni presajajo, in semenih, ki se najboljše ob tem času sejejo; nekateri izdajajo tudi posebne cenike o raznih rastlinah, ki jih zlasti goje.

Imena nekaterih vertnarjev kupcev (*Handelsgärtner*), katerih cenike smo letos v rokah imeli:

V Gradcu: *Paul Sprenger*. „Haupt-Preis-Verzeichniss“ kaže marisikaj boljši kup, kaker je drugod. Kako reč pač preveč hvali, vender ima, kaker je slišati, sploh zadosti dobro blago.

Na Dunaju: *Wolfner & Weisz*. Glavni cenik jako lepo opravljen z mnogimi prav čednimi lesorezi. Blago se razpošilja po celi Evropi in dalje; dopisuje se v vseh jezikih. Seme, zlasti navadniših cvetlic, se razpošilja v zavitkih, ki imajo gori natisnjen navod, kako sejati in gojiti dotično cvetlico. Jesenski cenik

ima mej drugimi podobo „antipodskega hijacintnega stekla“ z dvema hijacintama, katerih ena raste gori v zrak, druga pa narobe doli v vodo, ki je v stekli; v vodi se razcvete tako lepo kaker v zraku.

Wieschnitzky & Clauser, Wien 1. Bez. Wallfischgasse 8. Prodaja le seme in čebulje ali oblice, ne rastlin. Glavni cenik je čeden, pa ne dela sile s hvalisanjem in bahanjem. Cena je semtertja nižja, navadno pa nekoliko višja kaker drugod.

H. Weyringer's Nachfolger, Wien I, Rothenthurmstrasse Nr. 26. Glavni cenik jako lep. Spomlad je izešel poseben „Pflanzenverzeichniss“, ki našteva mnogo, večinoma dragih novosti. Jesenski zapisnik kaže pri čebuljah, ako se jih vzame 10 ene verste, povsod znižano ceno; tudi posameznim je skoraj skozi in skozi cena nekoliko nižja ko drugod.

Rudolf Abel & Comp. kk. Hof-Handelsgärtner in Hietzing bei Wien, Auhofstrasse 40. Glavni cenik ima mnoge interesantne podobe; jesenski je pa mej vsemi svoje verste najobilniši, z mnogimi koristnimi opazkami. Hijacinte ponuja najrazličniše in mej vsemi po najnižji ceni.

Praga: Ernst Bahlsen. Glavni cenik prav čeden.

Budapešt: Herrman A. Frommer. Glavni cenik pač najkrasniši, kar nam jih je prišlo v roke; jesenski ponuja hijacinte itd. mej vsemi po najvišji ceni.

Erfurt: F. C. Heinemann, Hof-Lieferant. V rokah imamo posebni cenik njegove zbirke srobita: Verzeichniss der Clematis-Sammlung. Ta vertnar ima okoli 200 različnih verst srobita v 10 do 20 tisoč kosih za prodaj namenjenih. Cenik ima več podob, ki nam kažejo, kako ta srobot cvete, kako velik je cvet raznih verst in kako se da ta prelepa rastlina rabiti na vertu in v posodah.

Erfurt v Turingiji je glede vertnarstva prvo mesto na Nemškem; tam so poleg omenjenega tudi še razni drugi vertnarji z enako obširno trgovino: Haage & Schmidt, Platz & Sohn, Friedrich Huck itd. Vender s tem ne bodi rečeno, da naj iz Erfurta naročamo, kar bi bilo treba za naš namen; najlepše stvari moremo dobiti mnogo bliže. Zlasti bomo prav storili, ako se deržimo, koliker se da, domačih vertnarjev ter tako ob enem nekoliko pripomoremo, da se le-ta lepa vmetalnost vdomači mej Slovenci, kaker je vdomačena in vkoreninjena mej drugimi omikanimi narodi.

Tersat,

slavno svetišče Matere Božje na Hervaškem.

(Nadaljevanje.)

Prihod svete hišice na Tersat.

Deseti dan velikega travna leta 1291, v soboto mej osmino Gospodovega vnebohoda, zjutraj zagledajo Tersačani na „Ravnici“ nad dolinico imenovano „Dolac“ majhino hišico ali kapelico, ki je pred nikoli nihče ni videl na tistem kraju. Štirivoglata, podolgovata je bila, nevmetalnih rok delo, iz kamena, opeki podobnega. Merila je 32 čevljev na dolgost, 13 čevljev je bila široka, 18 čevljev visoka. Zidove je imela skoraj za komolec debele, vrata samo ena in tudi le eno okno. Zidovi so stali brez podlage na golih tleh. Strop je bil pobarvan in pozlačene zvezdice so se na njem lesketale. Na strehi je stal majhin stolpič sè zvončkom. V hišici ali kapelici je bil kamenit oltar s pertovi pregernjen in na njem križ okoli pet čevljev visok in pet čevljev širok z navadnim napisom na verhu in narisano podobo križanega Jezusa. Jezus je imel na podobi vsako nogo s posebnim žrebljem pribito. Na desni in na levi strani, to je, na koncu raztegnjenih rok ste se videle narisane podobe Matere Božje in svetega Janeza, nižje na neki plošči pa podoba označenja Marijinega. Na desni strani oltarja je stal iz cedrovega lesa rezan kip Matere Božje z detetom Jezuščkom; dete z eno roko blagoslavlja, v drugi derži svet. Za oltarjem je stalo preprosto ognjišče in na levi mu neka shramba. Po zidovju se je kazal sled raznih barev.

Svet strah je obšel radovedne ljudi, ki so si upali od blizu ogledati to hišico. Nihče ni vedel, kaj je in odkod je; da je le po čudežu mogla tja priti, to je bilo očitno, to je poterdila tudi obila pomoč, ki so jo tu prejemale verni, ki so se začeli zatekati tjakaj v raznih dušnih in telesnih potrebah. Vso resnico pa je razodela Mati božja svojemu častivcu Aleksandru Giorgieviču, Modrušanu, župniku tersatskemu. Ob času, ko se je prikazala sveta hišica na Tersatu, je ležal pobožni gospod doma na smert bolan, brez upanja, da še kedaj ozdravi. Tersačani, ki so ga ljubili in spoštovali, mu nemudoma naznanijo, kaj se je zgodilo.

Nato se mu na pol spečemu na pol bdečemu prikaže sama kraljica nebeška ter mu pove, da je to njena hišica, v kateri je prebivala v Nazaretu, ko je večna Beseda v njenem telesu se včlovečila. Razodene mu tudi, da so aposteljni to hišico spremenili v cerkvico ter da so jo angeli prenesli iz Nazareta lesem na ravnico tersatsko. V poterjenje tega razodetja, pravi Marija, bo ozdravel od svoje bolezni ta trenotek. In tako se je zgodilo v resnici. Tisti trenotek je čutil gospod svoje ude zdrave in okrepčane svoje moči in berž se je odpravil v častljivo svetišče, da se zahvali Mariji, ki je „zdravje bolnikov“, za milost, izkazano njemu in duhovni občini njegovi. Pač so se čudili pobožni Tersačani, ko so videli zdravega in krepkega svojega gospoda, ki so vže mislili, da ga ne bodo videli nigdar več pred oltarjem; ali še bolj so se začudili, ko je pobožni duhovnik odmolivši svojo zahvalno molitev k njim se obrnil ter z gorečimi besedami začel pripovedovati, kar mu je razodela Devica Marija o tej čudežni kapelici. „Ta kapelica“, je djal, „je iz Nazareta, Marijina hišica, tista, kjer se je včlovečil Sin Božji, da odreši grešni svet. Pozneje so jo aposteljni spremenili v cerkvico in zdaj so jo angelji prenesli iz daljnje dežele čez široko morje na ta naša srečna tla. To mi je sama kraljica nebeška nicoj razodela in v poterjenje svoje besede mi je dodelila zopet ljubo zdravje. Oznažite to veselo novico po vsej deželi, raznesite jo po vsem svetu, povsod pripovedujte, da na starem Tersatu Mati Božja čuda dela, pripovedujte, da se je odperl v vaših sivih skalah nevsehljiv studenec milosti in tolažbe.“ Podobno, če ne prav tako, je govoril častitljivi duhovnik napolnjevale verno ljudstvo z nepopisljivim veseljem. In to ljudstvo je šlo in pripovedovalo povsod, kar je videlo in slišalo. V kratkem je vedel bližnji in daljnji svet, kaj se je zgodilo na Tersatu, in od vseh strani je vrelo verno ljudstvo skupaj, da vidi presrečno hišico, da poljubi sveto mesto, kjer so se čudeži godili neprenehoma. Tu so bolniki zdraveli, obsedeni se reševali, žalostni tolažbo, obupljivi dobivali serčnost; Marija je razveseljevala vse, vse tolažila.

Še drugi dogodek pripoveduje samostanski zapisnik v pričevanje, da je bila ta hišica resnično Marijin dom. „Dolac“, to je dolinica poleg „Ravnice“, kjer je obstala sveta hišica, je bil tisti čas neke vdove Agate. Tej vdovi se je prikazal angelj Gabriel, ki ji je povedal, kaj in odkod je ta hišica, in pobožna že-

na je nato svoj „Dolac“ njej darovala. Še zdaj se vidi na vertu za samostanom.

Pa tudi po natančni preiskavi so se Tersačani prepričali, da je resnično, kar so izvedeli po razodevenju. Tisti čas je gospodoval na Tersatu grof Nikolaj Frankopan, ki je bil hervaški ban ter je imel ko tak svoj sedež v Modrušu. Izvedevši čudež hiti gledat sveto hišico in da se popolnoma prepriča o resničnosti vsega, kar se je pripovedovalo, odpravi posebno poslanstvo v Sveto deželo, čvetero ljudi, mej njimi čudežno ozdravljenega župnika Aleksandra in nekega barona Zigismunda Oršiča. Da bi pa mej tem sveta hišica ne bila brez duhovnika in spodobne časti, ji odloči za variha gospoda Janeza iz Grobnika, vasi, ki je okoli 2 uri daleč od Tersata.

Poslanstvo je šlo najprej v Jeruzalem, kjer je počastilo sveti božji grob, od tam je hitelo na Galilejsko v mesto Nazaret. Tja dospevši hitro zvedo od ljudi, da je hišica Marijina neko noč izginila, kako in kam, tega nihče ni vedel povedati. Mej razvalinami cerkve od svete Helene čez njo sezidane, pa vže pred letom 1291 porušene, se je še poznalo, kje je stala; podlaga je bila namreč tamkaj ostala. To Frankopanovi poslanci natančno pregledajo in vestno premerijo dolgost in širokost njeno. Pozvedo tudi natančno, kedaj je prav za prav zginila hišica, ki je stala na tisti podlagi, in glejte vse se je popolnoma vjemalo. Čez štiri mesece pridejo zopet v svojo domovino in vestno sporoče, kar so videli in slišali; grof Nikolaj Frankopan pa zapove svojim kancelarjem v Senju, v Modrušu, na otoku Kerku, v Bakru in Grobniku, naj vse natanko zapišejo, da bodo imeli zanesljivo sporočilo o tem svetišču še pozni vnuki. Žal, da so se spisi v nemirnih in nesrečnih časih vsi pozgubili.

Vender se je bilo mogoče prepričati tudi še pozneje, da je podlaga svete hišice v resnici bila v Nazaretu. Od leta 1620 do 1626 je dal na tistem mestu tadANJI gvardijan frančiškanskega samostana zidati novo cerkev na čast oznanjenja Marijinega. Ko so v ta namen kopali in odpravljali zemljo, so našli podlago neke hišice, ketere dolgost in širokost se je popolnoma vjemala z dolgostjo in širokostjo svete hišice, ki je bila tedaj vže v Loretu; to je bila torej njena podlaga.

So pa tudi še marisiketeri stari spisi, ki nam poterjujejo resničnost vse te dogodbe, mej njimi zlasti pisma samih namestnikov Kristusovih, papežev, ki so dovolili cerkveno obhajati praz-

nik „prenesenja svete hišice na Tersat“. Ta praznik se obhaja 10. dan meseca velikega travna na Tersatu še dandanašnji, nekada pa se je po vsi frančiškanski okrajini „svetega Križa“. Zdaj obhajajo naši drugi samostani z ostalo katoliško cerkvijo praznik „prenesenja svete hišice v Loreto“ 10. dan grudna meseca. Senjsko-Modruška škofija in Dalmacija pa ima oba ta dva praznika v svojih pratikah.

Razlaganje novega vodila svetovnega tretjega reda svetega Frančiška. (Dalje).

4. Sveta obljuba. — Za čas poskušnje določnje sveto vodilo eno leto; tedaj ni nobenemu dovoljeno obljub delati, preden poteče leto poskušnje. Vender pa smejo iz posebno tehničnih vzrokov predstojniki odstopiti od te postave. Tako smejo predstojniki tretjerednih družin vsled splošnih določil ob smertni uri tudi pred letom svete obljube sprejemati, da se vmirajoči tretjerednik vdeleži popolnoma odpustkov, ki so sklenjeni z obljubami. Ako pa nevarnost mine in tretjerednik spet ozdravi, mora izpolniti svoj novicijat in mej navadnimi obredi ponoviti svete obljube. Brez veljavnega vzroka pa se ne smejo delati obljube pred letom. Pri vsem tem naj bodo zastran tega mirni tudi tisti, kateri so pred časom obljube storili, bodisi iz nevednosti, ali iz pozabljivosti, ali iz kakeršnega koli vzroka. Taki naj skerbijo samo za to, da o prvi priložnosti pozneje očitno ponovijo svoje obljube.

Pa tudi predolgo odlašati svetih obljub ni dobro, ker to kaže mlačnost in zanikernost tretjerednikovo. Novinec, kateri se brez pravičnega vzroka v šestih mescih po dokončanem letu preskušnje ne oglasi za obljube, se tudi ne sme pritožiti, ako se zbriše izmed števila tretjerednikov.

Kaker za sprejemo, tako naj se oglasi novinec tudi za obljube ob odločenem času pri redovnem predstojništvu. Naj lepše bi bilo, da bi ga tudi zdaj priporočali namestniki božji, mašniki svete cerkve, in pričali o njem, kako je v preteklem letu izpolnjeval zapovedi božje in cerkvene, kako je skerbel za izboljša-

nje svojega življenja, sploh, kako si je prizadeval postati vreden otrok svetega očeta Frančiška; zakaj, kedor se v novicijatu ni skazoval dobrega kristijana, tega tudi redovne obljube ne bodo storile dobrega tretjerednika.

Še z večo gorečnostjo, kaker na sprejemo, naj se novinec pripravlja na obljube. Tudi za ta veliki dan mu sveta cerkev ponuja popolnoma odpustke, katerih se vdeležiti naj nikar ne zanemarja.

K obljubam dopuščati imajo pravico tisti, kateri smejo sprejemati v tretji red; in tudi kraj, kjer se delajo obljube, je tisti, kaker za sprejemo (glej str. 88). Obredi pri obljubah so priobčeni v „Cvetja“ lanskem letniku str. 196. (tudi v „Knjižici za ude tretjega reda“ str. 59.)

Mašnik pokliče svetega Duha na pomoč in moli za novince, kateri potem sam prosi pripuščanja k sveti obljudi. In potem, ko je kleče pred altarjem z razločnimi besedami svojo obljudo storil, mu obljudi mašnik v imenu božjem večno življenje ter ga pozdravi s cerkvenim pozdravom: „Mir s tebo!“ Enako ga pozdravljajo tudi pričujoči bratje (sestro pa sestre), in on vsacemu posebej odgovori: „In s tvojim duhom“. Mej tem se še poje zahvaljena pesem (stoje; samo pri verstici: „Tebe torej prosimo, pridi na pomoč svojim služabnikom, ki si s predrago kervjo jih odrešil“ se kleči) in se priporoči novi obljudnik v varstvo blaženi Mariji devici, našemu svetemu očetu Frančišku, svetemu Ludoviku (ali obljudnica sveti Elizabeti) in se moli za njegovo starovitnost, lepo življenje in večno plačilo v nebesih.

Tudi pri teh molitvah se bodo pobožni tretjeredniki radi sklenili z mašnikom in z njim vred molili za svojega duhovnega brata. —

Kaj pa je vender sveta obljudba in kakošne dobičke daje?

Sveta obljudba tretjega reda je versko djanje, s katerim se tretjerednik na poseben način božji službi posveti pred mašnikom, ki je od svete cerkve ali od reda svetega Frančiška v to pooblaščen, in se zaveže, ves čas svojega življenja izpolnjevati zapovedi božje in cerkvene in vodilo tretjega reda svetega Frančiška, in podvreči se pokori, katero mu bodo naložili predstojniki tega reda za prestopke zoper sveto vodilo.

Dobro je treba tu zapomniti, da se za nobeno reč pod grehom ne zaveže, kedor obljube dela. Kedor se tedaj po storjenih obljubah pregreši zoper vodilo tretjega reda, ne stori s tim ne

smertnega, ne odpustljivega greha, razen ke bi se pregrešil v tem, kar je dolžnost vsacemu kristjanu. Tako n. pr. ako bi se tretjerednik branil sprejeti pokoro, katero mu naklada redovni predstojnik zavolj prelomljenja svetega vodila, ne bi imel greha zato, ker je ravnal zoper storjeno obljubo, ampak zato, ker ne skazuje dolžne pokorščine sveti cerkvi in svojim duhovnim poglavarjem.

Dasiravno pa se sè sveto obljubo tretjega reda ne zavežeš k izpolnjevanji treh evangelijskih svetov, kaker v samostanskih redovih, vender je določila sveta cerkev, da se ž njo vstopi v pravi cerkveni red, tako, da postanejo udje tretjega reda pravi redovniki in prave redovnice. Sveta obljuba tretjega reda naklada tedaj posebne dolžnosti (dasiravno ne pod grehom) in daje posebne dobičke.

Dolžnosti, ki jih naklada tretji red, se nahajajo v drugem in tretjem poglavju vodila, dobički pa v posebnem kazalu odpustkov in pravic, izdanem v vstanovi slavno vladajočega svetega očeta Leona XIII. od 30. vel. travna 1883. — Razen obilnih tam naštetih odpustkov in duhovnih milosti pa ima tretji red še veliko družih posebnih dobičkov, katerih hočemo tukaj nekoliko naštet.

a) Pervič sveta cerkev sama priznava, da je tretji red pravi red. Papež Benedikt XIII. piše v svoji vstanovi: „Da branimo ta sveti red proti vsem opravljivcem, razsojamo in izrekamo, da je ta imenovani red vselej bil in da je še svet in poln zaslug, in tudi pravi, posebni red, od vseh bratovščin popolnoma različen; v njem nahajamo, da je vrejen in vpravljen po vodilu, poterjenem od apostoljskega sedeža, z novicijatom, obljubami in redovnim oblačilom, in da ima posebno življenje in obnašanje tako kaker drugi redovi.“ Vsled tega so tretjeredniki s tesnejšo vezjo ljubezni združeni sè sveto cerkevjo, kaker navadni verniki. S kako očetovsko ljubeznijo skerbijo za ta red rimski papeži, ker so prepričani, da toliko dobrega stori celemu človeštvu! Komu ni znano, kako pazljivo so čuli nad tretjim redom blazega spomina papež Pij IX., in kako je na sercu blager in napredek njegov sedaj slavno vladajočemu svetemu očetu Leonu XIII.?

b) Ves red je v posebnem varstvu blažene device Marije, ker imajo vsi trije redovi svetega Frančiška presveto Mater božjo za varihinjo in priprošnjico, in sicer v prečudni skrivnosti njenega brezmadežnega spočetja. Ravno otroci svetega Franči-

ška so že od začetka posebno pobožno častili brezmadežno spočetje Marije device, tisto prelubeznjivo skrivnost, katero je sveta cerkev še le poslednja leta razglasila za versko resnico. S terdnim in svetim zaupanjem tedaj se smemo zanašati, da nam bo Marija s svojo priprošnjo posebna varihinja in vsegamogočna zavetnica pri Bogu.

c) Ravno tako v tretjerednikih tudi sveti Frančišek svoje duhovne otroke izpoznavaja, ljubi in posebno varuje. In priprošnja tega svetnika pri Bogu veliko premore. Saj je bil on v življenji posebni ljubljenelec Izveličarjev; saj je ravno njega Bog posebno počastil s tim, da je vtisnil v njegovo telo znamenja svojih peterih ran. Kakošna čast za nas, da imamo v takem svetniku svojega duhovnega očeta; koliko veselje za nas, da imamo v toliko svetnikih, izveličanih in izvoljenih svoje duhovne brate in sestre iz trojnega reda serafinskega, svoje posebne priprošnjike ob prestolu božjem, kateri so že dosegli kraljestvo večne slave, katere se vsim zaupanjem moremo na pomoč klicati.

d) Verh tega imajo tretjeredniki, kateri se natančno deržijo svojega vodila, še ta dobiček, da si s svojimi dobrimi deli dvojno zasluženje pri Bogu nabirajo. Sveto vodilo tretjega reda sicer ne naklada nič novega, ampak terja prav za prav ob kratkem le to, kar zahteva sveti evangelij; in tudi tretjeredniki s svojimi obljubami se zavežejo samo na to, da bodo izpolnjevali zapovedi božje in cerkvene, in da bodo dostali pokoro, katera bi se jim vtegnila naložiti zastran prelomljenja dolžnosti tretjega reda. Ako se tedaj vadijo tretjeredniki v opravljanji tistih dobrih del, h katerim jih napeljuje redovno vodilo po navodu svetega evangelija ali po volji svete cerkve, s tim izpolnjujejo prav za prav le voljo božjo, kaker jim jo oznanjuje sveti evangelij in sveta cerkev. Pri vsem tem si nabirajo posebno zasluženje in si pripravljajo posebno plačilo v nebesih vsled obljub, s katerimi so se posvetili božji službi.

e) Slednjič daje tretji red svojih udom še onkraj groba veliko tolažbo, ker sveto vodilo terja od vseh udov, da naj opravljajo posebne molitve za pokojne brate in sestre. Kedo more prešteti daritve svete maše, molitve in druga dobra dela, ki se opravljajo po vsem svetu v družini tretjega reda za ranjke brate in sestre, ako pomisli, da je tretji red razširjen po vseh katoliških deželah, da ima svoje ude celo v misijonskih pokrajinah? Ni li to velika sreča za tretjerednika, da se more še onkraj groba vdeleževati

tacega neizmernega zaklada, kateri ga bo hitreje rešil iz vic in ga preselil v večno slavo nebeško?

* * *

Vse to tedaj: brezšteviline odpustke, milosti, duhovne dobrote, pravice in zasluženja, ki se jih lahko vdeležujejo tretjeredniki, vse to naj premislijo, in ne morejo si kaj, da ne bi zaklicali s kraljem Davidom: „Slava in bogastvo je v njegovi hiši“. Slava in bogastvo je v hiši svetega Frančiška, posebno v njegovem tretjem redu: Slava zavolj častitljive starodavnosti njegovega obstanka, bogastvo zavolj obilnosti njegovih duhovnih prednosti; slava zavolj njegovega svetega začetnika, ki je po vkazu in posebnem razsvitljenji božjem tretji red ustanovil, bogastvo zavolj različnih njegovih družin, ki se kaker razne veje enega debela po vsem svetu razprostirajo; slava zavolj njegove vredbe in vprave po svetem evangeliji, kaker tudi zavolj ljubezni in naklonjenosti od strani rimskih papežev, bogastvo zavolj obilnega števila svetnikov, izveličanih in izvoljenih iz tretjega reda, ketere je sveta cerkev že se vso častjo na altarje postavila. Slavo in bogastvo tretjega reda uživajo njegovi udje po duhovno v življenji in v smerti, in to uživanje jim bo ostalo tudi po smerti skozi celo neminljivo večnost.

(Dalje prih.)

Opazke o naši razlagi novega vodila tretjega reda.

Pismo nepoznanemu prijatelju v Bosni.

Častiti prijatelj in brat v Kristusu in
sv. Frančišku!

Vaše prijazno pismo smo z veseljem brali in, kaker sami želite, Vam tukaj očitno odgovarjamo na blagovoljne Vaše opazke; morebiti dobro dojde pojasnilo tudi drugim našim bralcem.

Vi pišete mej drugim: „Naj bolje bi bilo okreniti se v Rim s prošnjo, da bi se vesoljna od apostolskega Stola poterjena razlaga izdala.“ Po naši misli se je treba v Rim obrniti le tedaj, ako vstanejo dvojbe v važnih, bistvenih rečeh, kaker so bile

v resnici vstale glede odpustkov 3. reda sv. Frančiška berž po objavljenju novega vodila. Na Laškem in zlasti na Francoskem se je mnogo pisalo in dokazovalo, da so ostali redu tudi po novi vstanovi papeža Leona XIII. vsi tisti odpustki, ki jih je imel prej „per communicationem privilegiorum.“ Nam se je zdelo to dokazovanje prazen trud in je bilo tudi v resnici. Po blagovoljnem posredovanju našega milostivega kneza nadškofa smo se obrnili v Rim in v kratkem smo prejeli avtentično določbo, prvič natisnjeno v 8. zvezku lanskega „Cvetja“. Čez nekaj mesecev so jo prinesli tudi drugi frančiškanski listi in zdaj je znana pač po vsem katoliškem svetu. Ako ima kedo enako važne in bistvene dvojbe, gotovo najbolje stori, da se podobno oberne v Rim in odgovorilo se mu bo. Da bi se prosila razlaga celega vodila, pa se nam ne zdi potrebno; saj je večinoma zadosti jasno, razlaga morebiti ne bi bila jasniša ter bi se morala zopet razlagati in tako nadalje brez konca in kraja.

V strogem pomenu besede bi „razlaga“ v resnici imela, kaker Vi pravite, določevati le, kaj mislijo reči sveti oče z besedami novega vodila, ne več ne menj. Ali ako piše razlago mož, ki ima vže mnogo let delo s 3. redom, ali se bomo čudili, ako želi porabiti priliko, da pove, kar ga skušnja uči, ter marisikaj določi po namenu in duhu tega reda, kar v vodilu ni določeno? Tega se bodo potem mogli (pa ne morali) držati tudi drugi ravnatelji 3. reda; enako ravnanje se s tem nikaker ne moti, temuč gotovo, če tudi le v ozkih mejah, pospešuje. Po cellem katoliškem svetu pa bi se popolna enakost v tem oziru menim da težko dosegla tudi z edino, za ves svet veljavno, od apostolskega sedeža poterjeno razlago.

Ali taka enakost celo koristna ne bi bila. Nasproti je naša misel ta, da bi moral tretji red po pravici vmérjen biti po okoliščinah in posebnih potrebah vsakega kraja. Saj ravna sveta mati katoliška cerkev tako celo v mnogo važniših rečeh, to je, glede daritve svete maše in delitve svetih zakramentov. Pomislimo, da se vzderžujejo do današnjega dne poleg rimskega še trije obredi latinskega jezika, milanski, dominikanski in mozarabski, v rimskem obredu pa je poleg latinščine še vedno pripuščena in faktično v rabi tudi slovenščina; in da so orijentalški obredi raznih jezikov tudi obredi katoliške cerkve, je vzvišeno nad vsako dvojbo, kaker koli se trudi neka gospoda, da bi latinščino proklamirala za edini katoliški cerkveni jezik. Pustimo

torej tudi 3. redu, ki ni k zveličanju tolikanj potreben kakor so sveti zakramenti in sveta maša, prostost, ki mu je cerkev ni vzela, da se namreč razvije razno po okoliščinah in pobretah raznih krajev in ljudi.

Najbolj se loči — pa morebiti le na videz — Vaša misel od naše glede oseb, ki bi se imele sprejemati v red. Priterjuje mo: „Vsi, ako resno voljo imajo, se istinito k Bogu preokrenejo in zla pota ostavijo ter novo bogoljubno življenje započno, vsi se smejo sprejeti v 3. red.“ Ne moremo priterditi pa, ako pišete: „Koji pa nemajo volje grešnega življenja ostaviti, za take se ni bati, njim slabo diši 3. red, taki ne bodo prosili za sprejem.“ — Skušnja uči, da se oglašajo le prepogostokrat v resnici taki, ki za vse drugo bolj skerbe, kakor za poboljšanje; oni so potem prava kuga svojim tovarišem ter najbolj krivi, da ljudje, večkrat še dobri kristijani, 3. red zaničujejo in se ga ogibljejo. Tudi se resna volja poboljšanja zlasti pri zastarelih grešnikih ne spozna tako precej; dokazati jo morajo z daljšim začetkom stanovitnega spokornega življenja, potem je še le mogoče reči, da so „lepega obnašanja“, kar izrekoma zahteva sveto vodilo. Le pomislimo, kako previdno ravnajo misijonarji s tistimi, ki žele v katoliško cerkev sprejeti biti. Koliko časa poskušajo njihovo stanovitnost, preden jim podele zakrament sv. kersta, ki je vender pred vsem potreben k zveličanju! Brez 3. reda se človek tudi lahko zveliča in vže zato s m e m o nekoliko izbirati.

Potem pa tudi m o r a m o izbirati, ako hočemo, da se red razširi, kakor je namen svetega očeta. Ako bi se sprejemalo vse vprek, kar se ponuja, potem bi ravno boljši kristijani ne imeli veselja k pristopu in razširjevanje bi to bolj oviralo kakor pospeševalo. Da bo 3. red svoj namen dosegal, je treba vedno gledati, da se mu pridobi in ohrani tudi unanja lepota, čast in veljavnost pred katoliškim svetom. Kako pa bi delali čast tretjemu redu in povikševali veljavo njegovo udje, kateri sami nič ne veljajo, udje, ki jih ljudje ne morejo čislati in spoštovati, bodisi že iz kakeršnega koli vzroka?

Iz tega vidite pač, da mi sè svojo izbirčnostjo nikakor ne namerjamo kerčiti števila novih udov tretjega reda, ampak nasproti, kakor želimo iz celega serca, tako si tudi prizadevamo po svoji moči, da bi se ta red čedalje bolj razširil po katoliškem

svetu, ter da bi se tudi nad njim izpolnile besede stvarnikov: „Rastite in množite se ter napolnite zemljo!“

To je naše mnenje, katero blagovolite pretehtati v bratovski ljubezni; morebiti se prepričate, da ni napačno. Pozdravljam Vas priserčno.

Ogled po katoliški cerkvi in njenih misijonih.

Kitajsko. — Povedali smo vže, kako so¹ sveti oče papež pismo pisali kitajskemu cesarju, da bi mu priporočili katoliške misijonarje. Poslali so ga po misijonarju Džulijanelliju (Giulianelli), ki ga je v resnici oddal in zdaj vže tudi odgovor prinesel, pisan s posebno vmetalnostjo v kitajskem jeziku s priloženo prestavo v italijanščini. Zastran posebnosti naj stoji tukaj v našem slovenskem jeziku.

„*Napis :*

Knezi in veliki ministri svetovavstva unanjih zadev pošiljajo na povelje velike cesarske rodovine Ta-tsing službeno pisanje Poslancu velikega Rima

Džulijanelliju,

ki naj se odpre v njegovi pričujočnosti.

Notranji obsežek.

Naznanilo.

Mi knezi in veliki ministri svetovavstva unanjih zadev naznanjamo na povelje velike cesarske rodovine :

da je 23. dan drugega meseca (8. aprila 1885) visoko plemeniti poslanec v našo palačo prišel in v naši pričujočnosti kraljevska pisma

Rimskega papeža izročil in da je imenovano svetovavstvo od svoje strani jih 25. dan drugega meseca (10. aprila 1885)

Velikemu cesarju poklonilo, kateri je naznanil, da jih je mnogim veseljem in zadovoljnostjo bral.

On je vказal potem nam, njegovim velikim ministrom, visoko plemenitemu poslancu naznaniti, da naj, berž ko pride nazaj v svoje kraljestvo, srečo vošči

Rimskemu papežu.

To naznanilo se ima nesti visoko plemenitemu poslancu, kateri je opravičen k sprejetju, da bo imel natančno znanje o tem, kar se je zgodilo.

To naznanilo se je poslancu velikega Rima

Džulijanelliju

dalo v 11. letu kraljestva Kvang-su, 25. dan drugega meseca.“—

To kitajsko pismo je olepotičeno z raznimi pomenljivimi znamenji. Pomenljiva je tudi pisava v tem, da se z imenom „rimskega papeža“ kaker z imenom „velikega, to je, kitajskega cesarja“ nova versta začinja; s tem je namreč naznanjeno, da se priznava rimskemu papežu enaka čast in moč kaker cesarju. Za besede „rimski papež“ stoji v kitajskem pismu „kjav-hvang“, kar pomeni „cesar vere“, tudi se papeževo pismo imenuje „kraljevsko pisanje“ ter je s tem papež priznan za kralja.

Na vsak način se ne da tajiti, da je dobri uspeh papeževega pisma za cerkev velika zmaga, in kaker poročajo časniki, tudi ne bo ostala brez imenitnih nasledkov. Varstvo katoliških misijonarjev in katoliške vere na Kitajskem je bilo dozdej izročene francoski vladi, ki katoliško cerkev doma le preganja in zatira, katoliške misijonarje na ptujem pa zlorabi za svoje politične namene. Zdaj se ima to varstvo na Kitajskem francozom vzeti in nadomestiti sè stanovitnim poslanstvom svetega očeta pri kitajski vladi in kitajske vlade pri svetem očetu. Tako ne bodo imeli katoličani terpeti, ako se bo zopet zljubilo francozom po roparsko napadati kitajce.

Japansko. — 13. majnika letošnjega leta so pisali sveti oče tudi japonskemu cesarju. Zahvaljujejo se mu za blagovoljnost proti misijonarjem in kristijanom njegovega cesarstva ter ga prosijo, naj jim tudi nadalje ohrani svojo milost in kar največ mogoče slobode da. Cesar je 12. kimavca t. l. milostivo sprejel pismo ter je namenjen posebnega poslanca odpraviti v Rim, da nese odgovor njegov svetemu očetu.

Anam. — V tej nesrečni deželi še ni konec francoskega vojskovanja. Domačini se maščujejo za to francosko tolovajstvo nad svojimi kerščanskimi rojaki in vbozimi misijonarji. Na tisoče kristijanov in tudi nekoliko mašnikov je zopet letos moralo življenje dati, ne tolikanj zastran vere, kaker zastran francoske požrešnosti.

Zahvala za vslišano molitev.

Nabrale so se zopet mnoge zahvale, ki jih moremo le sploh omeniti, tako iz Ljubljane, iz Maribora, iz Tersta, od sv. Benedikta v Sl. G., iz Pišec, iz Vojnika, iz Šent Pavla v Savinjski dolini, iz Šempetra pri Celju, od sv. Križa pri Litiji, iz Nove vasi na Notranjskem, iz Jagodiš, iz Spodnje Idrije, iz Kala, iz Krapinske Toplice, iz Volč, od Kobarida in več drugih krajev. Neketeri naj slede tukaj, koliker prostor pripušča v tem zvezku, ostali prihodnjič.

Iz T r e b n j e g a, 11. majnika 1885.

Lani so bili moj oče za smert bolni. V tej sili jih priporočim žalostni Materi božji, ki se je ravno bližal njen god, obljubim tudi opraviti pobožnost devetih torkov v čast sv. Antona in res, hvala Bogu! hitro se je zboljšalo. Ali komaj začnem obljubo spolnjevati, pa mene bolezen napade. Zdelo se mi je, da mi kri po životu vre, kaker krop v piskru, serce mi je bilo čez vso moč, pot me je oblival, večkrat so me smertne težave sprehajale in enega dne so vsi, ki so me videli, mislili, da sem v zadnjem trenutku. Vže so bili opravili molitve za vmirajoče, ko mi spet nekoliko odleže. Spomnim se na sv. Frančiška in sv. Antona in iz serca zdihujem k njima, da bi prosila Boga, da bi me še pri življenju ohranil. Obljubila sem tudi vslišanje v „Cvetju“ naznaniti. Res je bolezen dolgo terpela; čez pol leta sem stanovitno zdravila jemala, ali vse brez vspeha. Mej tem časom sem tudi opravljala devetdnevnice. Keder nisem mogla moliti, sem pa težave v ta namen darovala. Prosila sem tudi prijateljice, da so molile z menoj. Ali bolezen je le rastla. Vsa drob je bila vroča ko bi se na žerjavki pekla; po udih pa me je vedno tresla merzlica. Več ni bilo upanja, da bi ozdravela. Spomnila sem se pa, da je božja mogočnost vender večja ko moja bolezen, in spet sem prosila prijateljice v domači in bližnjih farah, da bi opravljale zame devetdnevnice. Tudi so bile po mojih prošnjah opravljene dve sveti maši v čast sv. Frančišku in in sv. Antonu. Pogosto sem tudi molila prelepo molitev sv. Bernarda „Spomni se, o prevsmiljena devica“ in pa responzorij svetega Antona in tako mi je mili Bog po prošnji svojih svetnikov in po prošnji pobožnih duš vender toliko zdravja dal, da zdaj morem v cerkev iti in nekoliko delati. Zato izrekam tisočkrat hvalo Bogu, Mariji prečisti Devici, moji ljubi patroni, svetemu Frančišku in

svetemu Antonu in hvala tudi vsem dobrim dušam, ki so mi z molitvijo kaj pomagale. Ker je pa huda bolezen nasledke za seboj zapustila, se lepo v pobožno molitev za dušno in telesno pomoč priporočam vsem bratom in sestrám našega tretjega reda. Molimo eden za drugega in bodite v Gospodu pozdravljeni. M. H.

Iz T e r s t a, 28. junija 1885.

Jaz sem imela sina skor eno leto brez službe in še ni bilo upanja, da bi kmalu kaj dobil. Opravila sem pa eno devetdnevnicó k sv. Antonu in konec te je službo dobil. M. Č.

Iz T e r s t a.

Jaz imam brata, ki je bil že 6 mesecev brez dela. On bibil rad delal, pa se mu ni nič namerilo. Jaz sem zmirom zanj molila, da bi mu Bog poslal eno ali drugo delo, ali nič ni bilo. Jaz sem nato sklenila, da opravi devetdnevnicó k svetemu Antonu in da pristopim k svetemu obhajilu za mojega brata. In res sem bila vslišana. Ravno ko sem opravljala devetdnevnicó, tiste dni je stopil v službo in je prav zadovoljen. Jaz sem se od samega veselja zjokala in zahvalila svetemu Antonu in ga bom zanaprej še veliko bolj častila kaker dozda. J. T.

Iz S a v i n s k e d o l i n e, 4. julija 1885.

Pred več leti sem bila sino bolna. Brala sem pa v „Popotnem tovarišu“ čudeže, ki so se godili na prošnjo sv. Frančiška. Tudi jaz se mu priporočim in ozdravljena sem bila. Zdaj pa mi je bilo dvakrat v velikih dušnih bitkostih pomagano. Večkrat sem se tudi v malih rečeh priporočila sv. Antonu in vslišana sem bila. — 23. majnika so zgubili neki gospod neko dragoceno reč. Vse smo iziskali, pa vse zastonj. Začela sem torej klicati sv. Antona in sv. Frančiška na pomoč in obljubila sem v „Cvetju“ razglasiti, če se najde. In hvala Bogu, Devici Mariji, sv. Antonu in sv. Frančišku, vslišana sem bila; zato s tem izpolnjujem svojo obljubo. M. K.

Iz K a l a, 5. julija 1885.

Po zimi tega leta se mi je naredila na desni nogi na kolenu neka bula, ki me je zmirom bolj bolela. V začetku junija t. l. mi je začela noga otekati, da sem komaj hodil. V strahu sem bil, da celo več ne bom mogel. Priporočim se pa sv. Antonu in sv. Frančišku ter začnem opravljati devetdnevnicó in res, ko je bila končana, je bila tudi noga toliko ozdravela, da morem že vsako kmetiško delo opravljati. T. S. tretjerednik.

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo:

v. č. p. Matevž Pibernik, mašnik 1. reda sv. Frančiška, vmerli v Novem Mestu 26. velikega serpana 1885;

tretjeredniki in tretjerednice loške skupščine: Marija Traven (sestra Marjeta) † 28. sušca, Marija Pečnik (s. Frančiška) † 19. sečna, Helena Tavčar (s. Marjeta) † 5. m. travna, Neža Jamnik (s. Marija) † 6. rožnika; kamniške skupščine: Uršula (Neža) Boljtežar † 8. majnika, Tereza (Frančiška) Fontek † 18. maj., Lovrenec (Frančišek) Jems † 14. jun., Marija (Terezija) Osredkar † 11. febr. (goreča tretjerednica in zraven nevtrudljiva delavka, vsem najlepši zgled); pazinske skupščine: Janez (Peter) Križmanič † 26. jun.; nazarske skupščine: Marija (Barbara) Orožen † 6. jun.; Marija (Elizabeta) Bizjak † 5. jul., Jozefa (Mihelina) Robavs † 9. avg., Tereza (Klara) Karner † 16. avg., Marija (Elizabeta) Laznik † 27. avg., Helena (Alojzija) Žegelj † 28. avg.; goriške skupščine: Marija Podgornik, sestra Birgita, v redu 2 leti, † 25. avg., Neža Rutar, sestra Klara, v redu 2 leti, † 30. jun., Janez Pavšič, brat Frančišek, v redu 22 let, † 16. avg., Marija Ferezin, sestra Alojzija, v redu 6 let, 26. avg.; trebelske skupščine: Franc (Anton pušč.) Pungerčar † 26. jun., Janez (Frančišek) Kocijan † 4. oktobra, Jozefa (Marija Brezmadežna) Dragan † 21. okt.; tretjerednik Simon Pliberšek, kmet na Klopcah (Slov. Bistrica) † 30. julija.

Nadalje se priporočajo v molitev:

Neka družinska mati in tretjerednica za neko posebno milost k časti naše ljube Gospe presvetega Serca, sv. Frančiška in sv. Antona Padovanskega;

Neki grešnik, da bi se spreobernal;

Neka grešnica, ki se hoče spreoberniti;

Dve dekleti, en sin, ena mati, ena družina za ljubi mir;

Neka tretjerednica in njen brat;

Neke osebe, ki v prepiru žive, da bi se spravile;

Neki mladenič, da bi mu Bog dal razsvitljenje v dušnih in telesnih potrebah;

Ena mlada oseba, da bi mogla Jezusa prav ljubiti.

